

MARC WAELENS

professor archeoloog

Marc Waelkens werd geboren in Waregem op 12 april 1948. Zijn vader was stukadoor, zijn moeder huisvrouw. Hij heeft een oudere zus Rosa. Zijn fascinatie voor archeologie begon al in zijn kindertijd. Na het lezen van een stripverhaal over Heinrich Schliemann, de ontdekker van Troje, in het weekblad *Robbedoes*, besloot hij dat hij archeoloog wilde worden, om net als Schliemann oude steden te gaan ontdekken in Turkije.

Eerst ging hij Latijn-Wiskunde studeren aan het H.-Hartcollege in Waregem. Daarna studeerde hij Kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Gent, de enige universiteit met een opgraving in Turkije, met name in Pessinus. Hij kreeg de Schaepdrijversprijs voor zijn licentieverhandeling. In 1976 promoveerde Marc in Gent tot doctor in de kunstgeschiedenis. Hij bleef 10 jaar in Gent als onderzoeker bij het *Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek*. In 1986 werd hij benoemd aan de KU Leuven, waar hij Gewoon Hoogleraar was en voorzitter van het departement *Archeologie, Kunstwetenschappen en Musicologie*. Sinds eind 2013 is hij professor emeritus, of eenvoudiger gezegd: met pensioen.

Marc Waelkens wordt in één adem genoemd met Sagalassos, maar vóór hij in contact kwam met de antieke stad in Turkije, had hij al heel wat opgravingen gedaan in Griekenland en Turkije. Pas in 1983 ging hij voor het eerst op bezoek op de site van het verdwenen Sagalassos, als lid van een Britse ploeg. Die wou snel alle resten van antieke steden in de regio registreren, uit vrees dat de ontsluiting van het gebied voor toerisme gepaard zou gaan met sluikopgravingen. Nadat het team in 1986 de site aan een eerste onderzoek hadden onderworpen, was Marc ervan overtuigd dat Sagalassos een archeologische goudmijn kon worden. In 1990 kreeg Marc een vergunning van de Turkse autoriteiten om er opgravingen te beginnen, mede uit erkentelijkheid voor zijn archeologisch werk op andere plaatsen in Turkije. Vanaf dat ogenblik was zijn leven volledig verbonden met Sagalassos.

Sagalassos ligt in het zuiden van Turkije, in vogelvlucht 90 km ten noorden van Antalya, hoog in het Taurusgebergte. Het is één van de best bewaarde archeologische sites in het Middellandse Zeegebied. De site heeft prachtige monumentale vondsten opgeleverd, waarvan de belangrijkste ofwel ter plaatse in hun volle glorie heropgebouwd zijn, ofwel te bezichtigen zijn in het museum van Burdur en op allerlei tentoonstellingen over de hele wereld.

De prachtige beelden, zoals het standbeeld van de Romeinse keizer Hadrianus, opgegraven in 2007, en het gigantische hoofd van een vijf meter hoog marmeren beeld van keizer Marcus Aurelius, gevonden in 2008, springen natuurlijk in het oog. Maar voor de professor ligt het succes van Sagalassos veel meer in de wetenschappelijke inzichten die er zijn kunnen groeien, met de inbreng van specialisten uit diverse vakgebieden. De site demonstreert de mogelijkheden van de hedendaagse interdisciplinaire archeologie. Dit is volgens Marc Waelkens zijn belangrijkste verwezenlijking. Hij beschouwt het *Leuven Center for Archeological Sciences* dat hij oprichtte veel meer als zijn geestelijke erfenis dan de beelden en gebouwen in Sagalassos zelf.

Marc Waelkens is nooit getrouwd. In zekere zin was Sagalassos zijn echtgenote. Alle zomervakanties bracht hij er door. Rust kende hij niet. De ploeg ter plaatse telde 180 tot 200 man. Om die aan de slag te houden, moesten er fondsen gezocht worden, wat heel wat administratie met zich meebracht. Ook de PR voor Sagalassos deed hij grotendeels zelf, met gemiddeld wekelijks wel ergens een voordracht voor *De Vrienden van Sagalassos*. Ook nu hij emeritus is, blijft werken zijn levensgeluk. Hij leeft tussen de boeken en begeleidt nog steeds doctoraten. Ook het werk in de antieke stad blijft zijn tijd opsloppen, zij het niet meer als directeur.

Toen Marc Waelkens afgelopen zomer voor het laatst als directeur in Sagalassos was, werd hij door de mensen van het nabijgelegen Ağlasun rondgereden in een stoet met muzikanten en toeterende auto's, zoals

gebruikelijk is in Turkije wanneer een bruidegom zijn bruid gaat ophalen. De stoet leidde van de site 7 km. ten noorden van Ağlasun naar het opgravingshuis in het centrum, en was een spontaan en oprecht eerbetoon van de inwoners aan de man die hun dorp op de wereldkaart zette.

Het vele werken heeft Marc veel krachten gekost, maar als hij opnieuw moest kiezen, zou hij zonder twijfelen hetzelfde doen. Hij is een gelukkig man die met de hulp van vele anderen zijn jeugdroom heeft kunnen waarmaken en zijn droomstad heeft gevonden.

Bronnen

- 'Kersvers emeritus Marc Waelkens over zijn 'bruid' Sagalassos', KU Leuven, *Campuskrant*, jg. 25 nr. 3, 20 november 2013.
- *de Gavergids*, tijdschrift van de Waregemse Gidsenkring, www.gavergids.be.
- *Sagalassos, City of Dreams*, brochure tentoonstelling, Gallo-Romeins Museum, Tongeren, 29 oktober 2011 - 17 juni 2012.
- www.nieuwsblad.be
- www.sagalassos.be
- www.waregem.be
- www.wikipedia.org